

AGRICULTURA

REVISTA AGRÍCOLA CATALANA

DIRECTOR: JOSEP M.ª VALLS

DIRECTOR DELS SERVEIS TÈCNICS D'AGRICULTURA DE LA MANCOMUNITAT DE CATALUNYA
PROPIETARI AGRICULTOR

COL·LABORADORS

Srs. Professors dels Serveis Tècnics d'Agricultura de la Mancomunitat de Catalunya
Senyors Professors de l'Escola Superior d'Agricultura de Barcelona
Director i Professors de la Reial Escola d'Avicultura d'Arenys de Mar
Estacions Enològiques de Catalunya
Enginyers agrònoms i agrícoles i nombrosos propietaris agrícoltors

SECRETARI: JOSEP M.^a DE CUADRAS

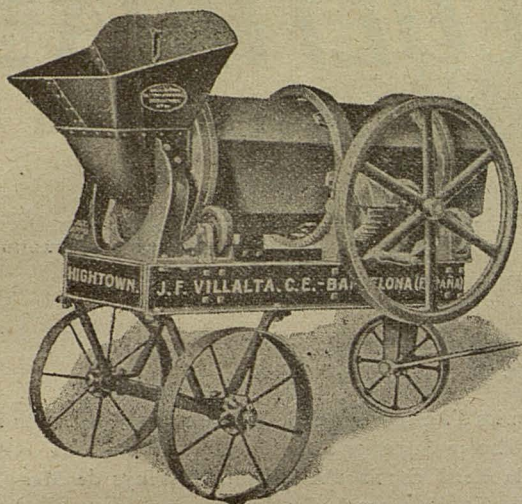
SUMARI

La declaració de collites i les guies de circulació, per *Josep M.ª Valls*. — Com s'origina la pesta roja en els porcs, per *Josep Sèculi Roca*. — La declaració de collita i guies del vi, per *Albert Talavera*. — L'Inri de la Viticultura, per *Josep M.ª Valls*. — L'olivera a Catalunya, per *August Matons*. — Les instal·lacions mecàniques per a regar (acabament), per *Carles Pi Sunyer*. — Els pastors i les ramades del Pireneu, per *Josep M.ª Soler i Coll*. — Informació vinícola, per *Pere-J. Llori*. — Resum de Revistes. — Informació. — Consultori.

SUMARI PEL NÚMERO VINENT

Entre altres articles, contindrà: El moment actual de l'Agricultura a Catalunya: com és i com deuria ésser, per *Josep M.ª Valls*. — Biat, per *Joan Vallès Estruch*. — Les instal·lacions mecàniques per a regar (continuació), per *Carles Pi i Suñer*. — Folk-lore de la Pagesia, per *Valeri Serra i Boldú*.

Direcció i Administració: Escudellers, núm. 10 bis - BARCELONA

Màquina MESCLADORA de Morter (ciments, arenes, etc.) moguda a braç o a força motriç

Màquines i Motllos per a fer: **Blocs, Maons, Columnes, Cornises** i altres objectes d'ornamentació amb ciment i arena

També **Màquines, Forns, Accessoris, etc.**, per a fer **Rajoles, Teules, Totxos, Maons** (plens i foradats), **Tuberries, etc.**, a base de terres o argiles

Estudis i Projectes

J. F. VILLALTA C. E. (Apartat de Correus) **BARCELONA**

ARBRES

Selecció d'arbres per a repoblació de riberals.

PLANÇONS DE POLLS BORDILS

reconeguts en el XIV Congrés de la Federació Agrícola Catalano-Balear, com una de les classes de pollancs de major producció.

Carolines, Plàtans, Acàcies, Albes i Pollancs de totes classes.

Miquel Bosch Batlle: BORDILS (Girona)

AGRICULTURA

REVISTA AGRÍCOLA CATALANA

Dies de sortida: 5 i 20 de cada mes

Subscripció: Barcelona, any: **Pessetes 7** - Fora: **Pessetes 9** Número solt: **Pessetes 0'30**

La declaració de collites i les guies de circulació

Contestant a En Manuel Raventós

EN «La Semana Agrícola» de *La Vanguardia*, corresponent al 17 de setembre, ha publicat En Manuel Raventós unes notes contra la declaració de collites i les guies de circulació dels vins, que fa anys demanen els vinyaters i que, a la fi, han merescut ésser ateses pel Poder en arribar-hi el nostre il·lustre amic el ministre català En Francesc Cambó.

No pot sorprendre'ns gens el contingut d'aquestes notes, puix que és públic i notori el criteri d'En Raventós, contrari a tot ço que signifiqui una organització de la pagesia. Però existeixen encara agricultors que, confonent En Raventós particular, creador i organitzador de grans explotacions particulars, mereixedor de tot elogi i de tota lloança, prenen per article de fe les seves paraules sobre els grans problemes agraris i quan confessa el mateix no creu ni espera en res col·lectiu, ens obliga a fer sobre aquelles unes petites disquisicions.

En primer terme la declaració de collites i les guies de circulació no faran demanar permís a ningú, com ens vol fer entendre, ja que fer ús d'un dret no significa mai humiliar-se, ans al contrari, dignifica; i aquest dret el tindran i en faran ús tots els que tinguin i declarin vi, i solament se'n veuran privats tots aquells que, sense fer vi o fent-ne molt menys que el que venen, ofeguen la producció natural.

Però el pagès català és, per natural, contrari a tota organització i disciplina, i és molt hàbil presentar-li aquestes mesures com a contràries a sa independència i a l'exercici de la seva llibertat.

¿Qui ens faria creure que l'haver d'anar a una *taquilla* de tren (menester indispensable per a viatjar) sigui veure's obligat a demanar permís al cap d'estació? I ¿qui creuria que la llibertat ens obligui a protestar del ferrocarril anant a peu, on aparentment hom resta lliure?

Doncs això mateix representen les declaracions de collites i les guies de circulació. Una ordenació i un progrés en front del desordre i l'endarreriment.

Quant a ço que diu referent a la Unió de Vinyaters, que no ha consentit de circular-les en ses assemblees, em permeto recordar el que succeí a Cervera, on el representant del criteri d'En Raventós va dir tot el que va voler i en arribar a la votació va quedar-se sol. Si ens digués que els vinyaters no s'escolten ni creuen els que parlen en contra, estaria més prop de la veritat.

Parla En Raventós del perill de nous impostos, i en les mateixes línies ja parla de propòsits, trenta anys abans insinuats, de gravar el vi. Avui mateix, *sense declaració ni guies*, el senyor González Besada acaba d'establir un impost res menys que de *sis pessetes* per carga en el consum del vi. I és que fer-ho un Govern, ho pot fer sempre; però consentir-ho sols es consent quan no es té força per a oposar-hi.

Jo crec tot el contrari. Amb una agricultura organitzada aquests propòsits ni arribarien a insinuar-se; i si s'intentessin, la vera i potent oposició que trobarien els farien fracassar. Ara, un impost just (que pagui el que tingui: com a cent qui faci cent, com a mil qui mil en faci), no crec que pugui merèixer l'oposició d'un home recte i justicier; ja que oposar-s'hi fóra demanar que qui no tingui pagui pels que tenen i no paguen.

Quant al problema dels alcohols i de la lliure destil·lació, En Raventós atribueix a les lleis d'intervenció i declaració la mort de la petita indústria destil·ladora. I diu, textualment:

« Los destiladores pequeños tuvieron que abandonar la industria (en San Sadurní existían siete fábricas de alcohol vínico) y sólo han quedado grandes fabricantes que han hecho buenas fortunas. »

La qual cosa significa, en català, que els grans fabricants, amb tots els defectes que segons En Raventós porta la llei, han pogut fer-se rics, i que si els vinyaters, deixant aquest individualisme extremat que els porta a la misèria, haguessin format grans associacions destil·ladores, també haurien guanyat els diners que avui, per llur deixadesa i no per la llei, han permès als altres de guanyar.

Som cansats de dir que la lliure destil·lació és una paraula bonica i buida, puix que pressuposa que es tenen aparells, i la immensa majoria no en tenen ni en poden tenir. Altra cosa fóra demanar una rebaixa o una exempció de l'impost a les Fàbriques Cooperatives que formessin els vinyaters, i segurament que en aquest camí En Raventós no ens acompanyaria.

De manera que la seva amenaça, que a tot fer espantarà qualche inconscient, no significa res. Amb la declaració i les guies, o sense elles, si els vinyaters no s'organitzen en grans i potents Associacions no es poden salvar; les hores actuals passaran per a tornar aviat, i mentre els productors agonitzen en la misèria, en tots els nostres

pobles es veu un creixent (que, si no envegem, lamentem) de qui amb els mateixos productes que a nosaltres ens arruïnen ells puguen i creïxen.

Veuh aquí la trista consideració que en llegir les notes d'En Raventós es fan molts vinyaters. ¡Quina llàstima que el seu talent i la seva activitat demostrats en sos afers particulars, no siguin esmerçats, encara que sols fos en part, en l'organització de la nostra agricultura! I ¡quina pena que, no fent-ho així, hi pugui haver qui s'escolti les seves paraules i, encara que sols sigui per omissió, no ajudi que sigui un fet l'obra de salvació que ens promet el projecte de llei del senyor Cambó sobre la declaració de collita i les guies de circulació!

JOSEP M.ª VALLS

Com s'origina la pesta roja en els porcs

MOLT fàcil semblarà, a molts, descriure l'origen de les malalties roges en el porc. En matèria causal tenim, generalment, un esperit conceptualista tan lleuger que, abocant-ho tot al carro comunal, que aquí pren el nom de «falta d'higiene», ens quedem d'allò més contents i enganyats dintre la nostra pròpia feblesa.

La falta d'higiene és la paret on reboten totes les acusacions: és el blanc de les ires dels que es troben dintre el naufragi tenint llur bestiar malalt com per art d'encantament, sense veure altres motius causals que una cort no gaire neta o un dipòsit de mercaderia no ben acondicionat. La falta d'higiene, de netedat, entén tothom, simbolitzant-ho així; i, volguts lectors, creient-ho d'aquesta manera, ¡que lluny s'està de la veritable realitat de les coses!

La causa productora de la malaltia roja en els porcs es troba més en l'alimentació que se'ls dona que no pas en la manca de netedat en els afers generals d'una cort. És vist i ben demostrat que els microbis causants del tifus o del mal roig tenen llur permanència natural en els budells del porc: està ben comprovat que, destruïda la resistència natural que oposen a la invasió microbiana en la sang els teixits o cel·lules que formen la mucosa dels budells primers, explota la malaltia en mig de tots els misteris. Ara bé; aquesta resistència, la major part de les vegades, no la destrueix la falta de netedat en l'alimentació, ni la condició natural de les nostres aigües, ni el fet d'ésser els aliments quelcom alterats; sinó que ho fa, gairebé sempre, el cas de donar als porcs una relació nutritiva contrària a llurs necessitats.

Aquest és el veritable origen. Les relacions nutritives inadequa-

des a les necessitats més apremiants del bestiar, porten primer a un afluïment general ben clar. Aquesta impròpia nutrició porta la degeneració als centres nerviosos: és com si despullessin els fortins d'una sèrie de trinxeres, representades en la vida per les mucoses o pells especialment. Una relació nutritiva llarga, porta generalment a la provocació d'una fatal diarrea. Penseu-hi bé i fixeu-vos-hi: gairebé sempre que veiem porcs malalts, tenim a la nostra vista les conseqüències de la diarrea. El bestiar va com un broc de càntir, i notem de seguida un aspecte verdós-morat, o bé sanguinolent, en les matèries expulsades.

Fa un any que el tifus no desapareix de certes comarques nostres; fa un any que s'inicià aquest calvari que ha estat la ruïna de tants i tants; fa un any que les patates no valien cap diner, i es pensà donar-les als porcs i s'originà la catàstrofe.

No vull dir, amb això, que abans no es patís del tifus; però era, com sap tothom, dintre l'estat natural d'alta i baixa. No podent imposar la vacunació, sempre serà així. Però pel mes de juliol, davant la crisi que tothom sap, no sortí altre consell que el d'aprofitar les patates, fos com fos. Davant la puja extraordinària dels grans i la mesura presa respecte a les carns en aquella època, la pagesia no trobà de moment altra àncora de salvació que l'administració de patates al bestiar porquí.

I això, que s'havia d'efectuar amb molta consciència; això, que jamai no havia de generalitzar-se al bestiar en ramat, com tampoc al de cria, sinó sols al d'engreixament (i, encara, ben administrat); es féu sortís com volgués, i a mitjan setembre començà el ball de debò, i encara no hem acabat.

L'extraordinària extensió que prengué la malaltia s'intensificà en començar els frets. Quina altra cosa podia succeir! Aquella destrucció de fortunes ha seguit endavant perquè ningú trobà elements radicalíssims de combat; i jo sé de molts que, havent-hi posat els factors indispensables per part del Laboratori, però no llur capacitat, diuen que han fracassat amb tot i vacunar; cosa de la qual ja parlarem detingudament un altre dia.

És llàstima que l'arrelament pres pel tifus en comarques que no vull denunciar per no aixecar pólvora, no fos tractar amb mesures que si bé molt modernes, són d'obligació per a qui té en les seves mans una fortuna a salvar. Dic això perquè nosaltres, engreixadors del Llobregat, som els que paguem els plats trencats: comprem bestiar, i al cap de dues hores de tenir-lo ja el veiem malalt.

Tornant a ço que dèiem, l'origen de les malalties roges, en el porc, no s'ha de cercar en les condicions generals de netedat que pugui presentar una porcada: llur origen principal es troba en la salut natural que posseeixi el bestiar; en el fet de mantenir-lo amb

deixes de tota mena del camp, de condició nutritiva molt dubtosa; en l'alimentació que té per fonament passar temps i fora.

No es confongui, pel que havem dit, la causa de l'origen amb les causes de transmissió; no es consideri una mateixa cosa ço que és sols un efecte i el que és el ferment de totes les derivacions.

Els anys de fortes malures en el bestiar porquí s'han caracteritzat sempre per l'abundància i abandó de matèries alimentícies que el mercat no ha volgut ni a baix preu i per a les quals el pagès no ha sabut trobar altra sortida econòmica que la de fer-les servir d'aliment per als porcs. L'abundor desmesurada de patates, per exemple, portà a molts a alimentar les truges i garrins només amb aquest tubèrcul. L'abús inconscient es pagà mes tard, i l'hem pagat indegudament nosaltres, que ens hem vist obligats a comprar bestiar. Els que sols cridaven aquell consell que tots ja poden entendre, ¡que en feien de mal! Nosaltres protestàvem afirmant que la ramaderia porquina sols havia de rebre una excel·lent alimentació, que vindria el desastre; i ningú en féu cas. Són a dotzenes les cries que han sucumbit; són a centenars els garrins i porcs d'engreixament que han mort víctimes de la malaltia tífica, especialment.

Les porcades que vingueren a les nostres mans, totes portaren el segell que havem descrit; totes tenien una mateixa història. Després les succesives han estat filles de les sembres de microbis efectuades per les primeres.

No vull dir, tampoc, que les patates siguin la causa única o principal; no. No ho són mai en èpoques normals, però sí en circumstàncies com les de l'estiu de 1917: llavors foren l'origen de totes les desgràcies. Si aquest tubèrcul hagués estat administrat ben conscientment, repeteixo, no hauria passat res. És clar que sortirà qui em digui que no n'hagué cap esment en les seves corts; que donant aquell producte al bestiar en general no tingué baixa de cap mena. Serà veritat, però s'ha d'entendre que, si bé les truges alimentades exclusivament o abundantament amb patates, sense que cap element nitrogenat pugui formar part de la ració, no degeneren de seguida, a la vista; amb tot, llurs garrins tindran ja un mal segell, i més endavant uns i altres no s'aguantaran robustos. Així passava que els porcs de quatre mesos semblaven molt aprofitats, excel·lents; però, ah, filllets!, en venir l'empenta de la creixença o la necessitat de formar-se ossos! Fins i tot en porcs de set a deu mesos observàrem degeneracions espantoses; fins hi hagué qui, amb sorpresa, hagué d'enterrar porcs grassos.

Parlo per experiència adquirida en corts propietat de particulars i els noms dels quals no és oportú publicar.

L'origen principal de les malalties roges en el porc són els aliments: no sols per la possibilitat que aquests siguin vehicle o porta-

dors de microbis (cosa que no negaré, ans al contrari), sinó perquè el fonament d'aquell es troba en les alimentacions deficientes, pobres en matèries fòsforo-calcinoses i la quantitat d'elements nitrogenats de les quals no és capaç de formar una relació nutritiva adequada a l'edat del bestiar i a les condicions d'explotació.

Jo desitjaria més franquesa entre els ramaders: aquesta cordialitat, necessària entre tots, ens portaria a treballar per la salvació eficaç, radical, completa, de la nostra ramaderia i dels nostres particulars interessos. Mentre això no sigui, tots hi perdrem: qualsevol esforç individual quedarà vençut davant del mal que la comunitat ocultí amb ses febleses, i no triomfarem mai.

JOSEP SÉCULI ROCA

(Prohibida la reproducció)

Gavà, 24 agost 1918

La declaració de collita i guies del vi

IV I DARRER

Ortopèdia política

Es clar que el reduït estol d'enemics de la declaració de collita no dorm reposadament, i no espera, a la musulmana, que un fat benigne i compassiu els destriï la nuvolada que amenaça llurs interessos o llurs egoïsmes.

Vigilant i inquiet es prepara per entrar a la batalla. No és fàcil que esgrimeixi, com a llances feridores, aquelles plomes escotorides que omplen els petits opuscles, les fulles volanderes i les columnes dels diaris; tampoc es fàcil que sentin la picor del proselitisme, i, així no aniran a les tribunes calmes per desgranar, davant d'un públic eixamorat, llurs raonades i metòdiques impugnacions, que aquesta vegada ens deuen, ni sermonaran a les places públiques de les viles rurals pera suggestionar les multituds, avui no tan indocumentades com voldrien. Ni ompliran l'espai de furibunds renecs, ni trasbalsaran el món polític amb cridòries i fantàstiques truculències. Afortunadament per a nosaltres, i malauradament per als protestataris, ni els vinyaters són la massa dorment i desorientada de deu anys enrera, ni l'ambient polític i econòmic dels nostres temps és propici perquè prosperi una protesta buida, infundada i amoral.

Hauran de manejar, si es senten amb marcialitats, altra mena d'armes florentines i més poc remoroses. Per a combatre amb certa eficàcia el projecte de llei, una arma afinada tenen a llur abast: l'ortopèdia política.

Podran, principalment, posar petja en dos camins: un d'audaciós, radical, heroic, però d'improbable eficàcia; i un altre camí més mundà,

sagaç i ondulant, maquiavèlic, aquest amb més probabilitats de reeiximent.

Amb el primer hauran d'induir a l'ànima d'En Cambó la poca eficàcia de les mesures proposades, la manca de necessitat de canviar de sistema de persecució del frau, els perills i gravàmens del nou sistema, l'adopció d'altres mitjans per a remeiar la crisi que reconeixen que sofreix el vi.

I, damunt d'aquestes insinuacions temptadores, l'ajut de l'influència política, la balançada del prestigi personal, l'amenaça d'una defecció partidista, i, si cal, la dimissió d'algun càrrec governamental. Amb tot, aquesta via recta no dóna seguretats, i per tant, seria millor no seguir-la.

Tant com aquest camí recte és problemàtic, curull de dificultats i de desagradables conseqüències, és ampla i espaiosa una altra via, desde la qual podran obrar desembaraçadament per esgratinyar i, si es possible, anihilar, la llei reivindicadora.

Primer que res, la colla dels rebecs haurà de procurar tenir a la Comissió dictaminadora del Congrés, i després a la del Senat, al menys un diputat o senador amic incondicional, tant per tant una mica significat en afers agrícoles, o, si no altra cosa, electe per un districte vinyater. Convindria, per a la més intel·ligent preparació de la campanya, copsar tants llocs de la Comissió com fos possible. Aquests senyors hauran d'atemperar una conducta, en el sí d'aquella, no pas d'oposició al projecte (que això fóra perillós), sinó de distincions, de dubtes, de substitucions maquiavèliques. En el cas disgraciós de no tenir allí el més petit èxit (hipòtesi més o menys obiradora), abstenir-se de posar vot particular i, en canvi, procurar heure una tasca efectiva en els treballs de la Comissió.

I, aleshores, iniciar la batalla parlamentària. Un diputat prestigiós, representant d'un districte vinyater, s'aixecarà a combatre el projecte amb un admirable discurs tot ple de elucubracions històriques, de teories econòmiques prolixes i d'orientacions *modern style*. Dels altres bancs s'alçaran alguns diputats (dos o tres), que faran un discurs més apagat, però coadjuvant al fi del cap de colla. En la Cambra popular es produirà un cert interès al vol del projecte. L'*ex-maestro* Burell es commourà, i anirà a oferir corrents la seva cooperació desinteressada a l'estol d'Epaminondas.

Aleshores vindrà la prolífica florida d'esmenes per a millorar el projecte, sobre tot per a treure-li els cantells que poden verdanquejar la vida comercial, per la qual el legislador ben justament ha de vetllar, i que poden a l'ensems amenaçar l'interès públic. Hi haurà esmenes per a defensar la competència de les delegacions d'Hisenda per a la formació d'estadístiques, puix que per a un servei de tanta importància cal valer-se d'òrgues oficials, prescindint dels semioficials

Consells d'Agricultura i, sobretot, de les associacions privades sense autoritat i capacitació; amb altres, després de demostrar la manca de motiu per a establir una jurisdicció especial per a castigar els delictes sobre vins, demanaran la subsistència dels governadors, el quals segons l'experiència ha demostrat, ho fan prou bé; posaran en clara evidència que les multes, per a no ofegar massa i no fer impossible la vida del comerç en cas d'extorsions, han d'ésser fixes i no massa gruixudes, per a tornar després a navegar sense avaria grossa; que el concedir el dret de fiscalització a les societats privades, amb garantia de eficiència i autoritat, és una amenaça intolerable i un obstacle per al lliure exercici del comerç; i que resulta una infracció constitucional el vulnerar la llibertat individual, l'obligar els vinyaters a constituir una societat econòmica professional. I, després d'un fèrvid cant a la llibertat, que s'encomanarà a un diputat de les esquerres, havent-hi en la Cambra un caldejament propici a fer mantes concessions als impàvids impugnadors, haurà arribat l'hora esperada de la diabòlica esmena que deixarà badat el portell, a redós de la qual podran fer-se les trafiques com abans, fent avortar la llei i fent fracassar els objectius pels quals s'és feta.

Ben segur que una cosa semblant estaran maquinant, en aquesta hora, els primats i no primats detractors del projecte. Però el que manca explicar és l'epíleg interessant que hi posarem els vinyaters.

Mentre durí la discussió i el laboració del projecte, nosaltres estarem a peu dret per fer el que les circumstàncies exigeixin: crits si amb això en tenim prou; soroll i avalots a l'engròs si convé que n'hi hagi. Però la sal i el pebre els guardarem per a quan els diputats de districtes vinyaters que hagin figurat com a partiquins de la comèdia recorrin llur zona per caçar vots. Quan entrin en pobles on tinguem gent decidida, la farem sortir als afores a rebre el candidat; i allí, sota el sol o la lluna, i davant de l'acompanyament llur estupefacte, farem ballar a l'ex-diputat jueu el vals-boston de l'estaca.

I, compteu, o maquiavels parlamentaris! que els vinyaters són gent rude, arruixada i de mal gènit. Al capdevall, fa anys que perden, i n'estan cansats.

ALBERT TALAVERA

L'Inri de la Viticultura

EN aquests moments en què comarques senceres demanen un remei a llurs angoixes, quan termes sencers van a caure en la misèria veient com es perden les vinyes que són l'única riquesa llur, quan hom esperava una llei redemptora, el ministre d'Hisenda senyor González Besada ens ofereix un obsequi que si no fa vessar

el vas de la nostra indignació és que la consciència del vinyater s'ha ben mort.

Em refereixo, naturalment, al R. D. autoritzant els Ajuntaments a gravar de nou el consum del vi amb un impost que pot arribar fins a *sis pessesetes per carga*.

La Unió de Vinyaters i el Consell Provincial d'Agricultura i Ramaderia de Barcelona han protestat, davant del Govern, d'aquesta barrabassada, però no n'hi ha pas prou. És menester fer arribar arreu un exacte coneixement del que això representa; és menester que tothom que visqui de la vinya en protesti i en faci protestar els altres; és menester aixecar en pes la Catalunya vinyatera, fent veure clar al Govern que això, si s'efectua, significa la mort ràpida de la viticultura, sense que es salvi res. Es menester cridar tant, que s'arribi a fer-los entendre que no són impostos, sinó lleis protectores ço que s'ha d'implantar si no es vol que es morin les vinyes.

I això ha de dir-ho tothom. Les Delegacions de la U. V. C., els Sindicats Agrícoles, els ajuntaments on la vinya és la principal riquesa, els particulars, s'han de despertar d'una vegada si no volen veure tornar altra vegada llurs terres devastades.

I els que argumenten contra la declaració de collita i les guies de circulació s'hauran pogut convèncer que sense tals mesures, basant-se precisament en el desconeixement de la realitat, un ministre pot posar un impost en moments en què s'haurien de donar diners per a no deixar perdre les terres.

J. M.ª VALLS

L'olivera a Catalunya

AIXÍ com per a la vinya existeix, es pot dir, una unitat de criteri respecte als mètodes de conreu, ja que les variacions són degudes principalment a la manca de braços i a la diversa intensitat de les malalties en les diferents comarques; referent a l'olivera cada pagès creu posseir el decret per a regularitzar i intensificar la producció, i cadascú practica sistemes més o menys originals en els quals confia cegament.

Es veu, per això, que a l'Alt Empordà l'agricultor que mena bé les seves oliveres, el que les cuida com s'han de cuidar, les aclareix cada set o vuit o deu anys, practicant corones, és a dir, suprimint bàrbarament les grosses branques en certa manera revellides, per forçar l'aparició de rametes noves que, criades, han de donar-li el ramatge que fructificarà més endavant; al Camp de Tarragona el bon pagès poda cada dos anys, i posa en aquesta operació una atenció meticulosa, pensant i pesant quines són les rames que ha de treure i quines

les que ha de deixar perquè l'arbre quedi equilibrat; a la comarca de Tortosa el bon conreador fa l'esporgada quan li sembla que els arbres la necessiten, és a dir, cada cinc o set anys o més; a Ulldecona es poda de tant en tant, i la collita de les olives dura fins al mes de juny, perquè quan les olives estan mig podrides donen l'oli més bo; a l'Urgell, i en general a tota la província de Lleida, al costat d'alguns propietaris que esporguen cada dos anys, n'hi ha d'altres que es recorden que tenen oliveres només cap allí al novembre, que és quan han de collir el fruit; a Caldes de Montbui es poda cada any, però amb diferent intensitat segons es tracti d'any ple o d'anys buit; a Tivissa, cada quatre anys; i, sense continuar aquesta enumeració, a cada poble hi ha un sistema i una manera especial de podar, que és sempre el millor.

Quant als adobs es pot dir quelcom semblant, solament que el quadre resulta bastant més descoratjant, perquè el seu ús és extraordinàriament reduït.

Tots els agricultors oliverers saben que la poda s'ha de fer precisament com ells la fan; molts saben, demés, que el conreu regular perjudica les arrels; que l'olivera no s'ha d'adobar mai perquè és un arbre tan poc exigent que no menja; que la llenya de poda no s'ha de cremar, perquè és una veritable llàstima no aprofitar-la a casa per a fer foc a l'hivern; que les olives s'han de fer caure amb una vara; que l'olivera no pot produir cada any, perquè així ho tenen experimentat i perquè tothom ho diu, fins el pare, fins el padrí, que hi entenen molt i saben un munt de coses més, de l'exactitud de les quals sols els que no són pagesos i no han vist mai una olivera poden dubtar.

Tota aquesta ciència, contra la qual resulta difícil lluitar perquè està profundament arrelada en el cervell de la nostra gent, porta una conseqüència ben clara, i és que la producció mitjana de l'olivera a Catalunya és vergonyosament baixa. Tret el Camp de Tarragona, on el cultiu es fa generalment amb suficient racionalitat, a l'Empordà, a l'Urgell, a Tortosa, etc., el rendiment dels arbres és extraordinàriament reduït.

A l'Empordà hi ha molts propietaris que no cullen ni una oliva durant set o vuit o deu anys seguits, però que no es decideixen a canviar els mètodes de conreu ni volen intentar cap modificació, i continuen fent corones, no adobant, no conreant, no combatent les malalties, fermament convençuts que si l'olivera no produeix és sols perquè passa una *pidèmia*. Quan aquesta hagi desaparegut naturalment, llavors el rendiment tornarà a elevar-se i arribarà a ésser com abans; però mentre duri la *pidèmia* és inútil escarrassar-se. I per això deixen abandonats els arbres, o els sotmeten a brutals supressions, o a amputacions d'una perfecta irracionalitat, amb l'esperança d'augmentar la producció.

Els cursets de Navarcles i Navas

Navarcles. — Pràctiques d'anàlisi

Navas. — Pràctiques analítiques de vins

**Els pastors
del Pirineu i llurs
ramades**

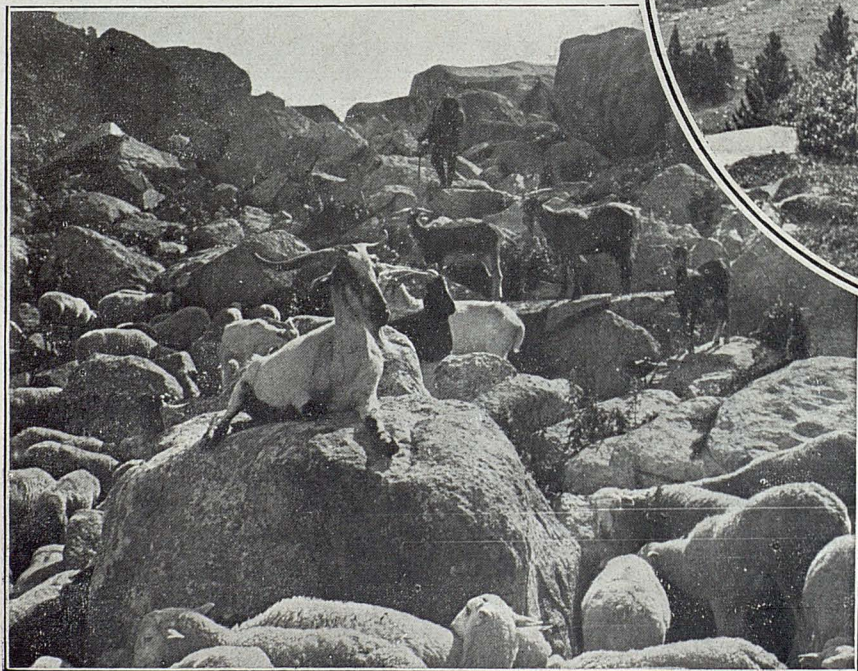
Fugint de l'hivern

Esperant la vinguda de la nit

Cabanya de pastors

Les cabres d'un ramat

Seca l'herba, van a cercar-la

Els cursets de Navarcles i Navas

Navarcles.—Lliçons en ple camp

Navarcles.—Grop d'alumnes

De tant en tant és troba un agricultor, d'aquells que fan experiments, que, havent vist o sentit dir que a Tarragona poden regularment cada dos anys, ho experimenta amb les seves oliveres. I al cap d'un quant temps abandona descoratjat les proves perquè constata sols un gran fracàs; gros fracàs que hauria pogut preveure i evitar fàcilment si només hagués pensat un xic, abans de començar. És una pretensió absurda volguer fer produir regularment i abundantment arbres revellits precoçment a conseqüència d'una poda irracional, arbres plens de misèria orgànica, desnodrits i afamats, només esporgant-los amb relatiu criteri racional.

El problema de la regeneració de l'olivera a Catalunya no és tan senzill com semblen suposar aquests agricultors: l'única manera de portar-la de nou a l'antiga esplendor de què encara ens parlen els vells que recorden els elevats rendiments de fa trenta i quaranta anys, és enfortir-la i rejuvenir-la amb una poda conscient, amb la subministració abundant i continuada d'adobs, amb el conreu racional, amb la lluita rigorosa i general contra les malalties. La cura de l'olivera no s'aconseguirà amb la sola poda, o repartint per les terres empobrides poques carretades de fems de pèsima qualitat; mentre duri el costum de no cultivar-les, o mentre les malalties vagin apoderant-se dels camps sense trobar cap obstacle per part del pagès, l'olivera anirà degenerant, i la seva fructificació serà cada any més migrada.

Però cal advertir als agricultors que, no obstant les cures, els arbres, en general, tardaran un quant temps a compensar llurs esforços. Les llargues privacions, l'abandó de tants anys, l'estat de degeneració a que han arribat, fan necessària una convalescència més o menys llarga (tant més llarga com més llarg i intens ha estat el període de desnodriment i abandó), durant la qual la planta utilitza les cures, i els elements que es posen a la seva disposició, per a formar fusta, és a dir, la part indispensable per a la fructificació.

És una imprudència no curar degudament l'olivera, perquè és l'arbre de l'esdevenidor. En lloc de tenir-la abandonada, cal curar-la; en lloc de destruir oliverars, cal plantar-los.

AUGUST MATONS

Les instal·lacions mecàniques per a regar

VI

(Acabament)

Descrivirem ja, per a les bombes d'èmbol, la forma més corrent d'instal·lació en pous profunds: tres cossos de bomba paral·lels col·locats a la part baixa del pou, a pocs metres damunt del nivell de l'aigua, accionats per varetes metal·liques des d'un mecanisme d'acció

compost d'arbre cigonyal i engranatges per a reduir la velocitat, situat a la boca del pou. Les varetes són ja, en aquest cas, un element transmissor, i no resta més que unir el mecanisme d'acció de les bombes amb el motor. La transmissió de moviment d'un a l'altre es pot fer de dues maneres: per corretja i per acoblament directe.

La transmissió per corretja s'obté muntant sobre dos arbres, conductor i conduït (generalment paral·lels), dues politges sobre les quals corre una corretja, que rep el moviment de la motora i la transmet a la conduïda. Les politges millors són de ferro fos. També donen bon resultat les d'acer laminat, força lleugeres. Les de fusta, si no són per a assaigs provisionals, cal proscriure-les en instal·lacions hidràuliques. Les corretges acostumen a ésser de couro, senzilles o dobles segons la força que transmetin. Per a potències grans són pràctiques les de couro armat.

L'acoblament directe consisteix a unir, a continuació l'un de l'altre, l'arbre del motor i el del mecanisme d'acció de la bomba. És menys d'aconsellar, en el cas que esmentem, per la diversa qualitat dels mecanismes que uneix. El motor és una màquina delicada; la bomba, grollera; el funcionament brusc i a cops que aquesta pot tenir, seria perjudicial al motor. Per això és convenient la col·locació d'un element intermediari com la corretja que fa de regulador de seguretat: si la bomba sofreix una estrabada, la corretja es trenca, i més val que ho faci ella que no el motor. Pot aminorar-se aquest defecte de la unió directa usant un acoblament elàstic, en el qual els dos plats no són units rígidament, sinó per un entrelligat de couro.

Quan les bombes d'èmbols estan situades, no al fons del pou, sinó a nivell semblant dels motors, les formes de transmissió són les mateixes, però més senzilles. En el cas de corretja va aquesta de la politja del motor a la de la bomba, sense necessitar mecanismes d'acció intermediaris; i, en cas d'acoblament directe, s'uneixen els dos arbres de motor i bomba, sense engranatges reductors de velocitat o amb aquests engranatges. Les bombes de vapor constitueixen una variant característica: en lloc d'acoblar-se els eixos, estan units longitudinalment els vàstecs dels èmbols de la màquina de vapor i de la bomba, de manera que els dos cilindres d'ambdues màquines estan a continuació l'un de l'altre.

Amb l'ús de les centrífugues prenen una major preponderància les transmissions, ja que, no havent-hi varetes que portin el moviment a la boca del pou, tot el problema, tota la dificultat de la instal·lació, i fins la possibilitat d'aquesta, depenen de les transmissions. Quan el pou no és molt profund, quan l'aigua es troba no més baixa de 8 a 10 metres del nivell de la terra, es poden unir la politja del motor i la de la bomba amb una corretja col·locada inclinada. Aquestes corretges, col·locades en un ambient molt humit, és millor, encara que un xic més

costós, fer-les de baleta que no de cuiro. Per a profunditats majors, quan l'aigua es troba a 14-18 metres de la terra, cal posar a l'interior del pou una transmissió intermediària, i dues corretges: una que vagi del motor a la transmissió, i una altra d'aquesta a la bomba. Això complica força el conjunt i és causa de pèrdues per frec. Quan l'aigua és encara més baixa s'ha d'abandonar la centrifuga, fora en els dos casos especials en què la transmissió pugui fer-se per cables metàl·lics, o el motor sigui elèctric, en el qual cas sabem que s'acoblava directament.

Per abrigar la maquinària convé bastir una construcció apropiada. És mala pràctica deixar el pou fora de l'edifici: col·locat a l'interior, queda també protegida la bomba. A la casa, ultra el lloc ocupat per la instal·lació, cal reservar-ne per als serveis annexos a aquesta: un local per a carbonera, un petit magatzem per a ferramentes, peces de recanvi, olis, cotons, i de vegades habitacions per al maquinista, que poden construir-se formant pis. Si el pou es troba ja en l'interior d'una casa, seran sempre necessàries petites obres per a adaptar el local al nou ús. Sempre cal fer en ambdós casos, els fonaments del motor (si és possible, de bons maons, i, en llur defecte, de formigó curosament fet, de manera que quedi una massa compacte, homogènia i travada); un dipòsit de reserva d'on neixi la canalització de l'aigua; les obres a l'interior del pou per a sostenir la bomba; els buits per on passen les tuberïes i les corretges: tot allò que sigui indispensable a la instal·lació. També s'ha d'enrajolar el local, cobrir els canals, revestir les parets: és a dir, fer tot ço que, sense luxe, pugui embellir-la. Una instal·lació senzilla, però neta, amb les peces de les màquines polides, amb el sòl de mosaic roig, amb les parets blanques i unes clares repises de rajola, no és sols una festa per als ulls, sinó també font de satisfacció per al propietari. I és de justícia, puix que si la instal·lació ens reporta amables beneficis, havem de tenir l'orgull de dignificar-la, fent que la seva visió sigui riallera, plena de joia.

CARLES PI SUÑER

Els pastors i les ramades del Pireneu

EN venir la primavera, ressuscita el Pireneu, amb el bon temps, canviant la blanca mortalla hivernenca de les neus per la verdor xamosa de les prades i dels boscos.

Es aleshores que del fons de les valls puja un remoreig creixent, conjunt heterogeni de crits i cants feréstecs i monòtoms, d'esquelles alegres i harmonioses, lladrar de gossos, belar d'ovelles, renillar d'egües, mugir de vaques...

Són els pastors de terra baixa i llurs ramades. Cansat el bestiar

per les llargues caminades i portant el segell de la misèria hivernal marcat en sa flaqueza, s'enfila Pireneu amunt fins al paradís dels herbatges, ofrena abundosa de la natura, que els rep en la plètora de la seva formosura esplèndida...

Mercès als pastors, durant els tres mesos d'estiu la zona habitada per l'home s'amplifica enlairant-se, oferint en ses cabanyes un refugi, del qual sense ells mancarien, en aquelles alçades solitàries, els excursionistes i els caçadors.

De vegades vénen de pobles molt llunyans, necessitant diverses jornades de camí per les polsegoses carreteres, acampant allí on els atrapa la nit.

Arribats a la fi de llur pelegrinatge, procedeixen a la construcció o reconstrucció, segons els casos, de ço que ha d'ésser llur habitació, que construeixen amb troncs i branques recobertes de gleva.

La part que correspon a la llar de foc (vegi's el gravat) és de paret seca, amb un forat, a la part superior, que fa de xemeneia. Malgrat això, són molts els dies en què el vent fa rebufar el fum cap a l'interior, fent irrespirable l'aire.

No aneu mai a cercar les cabanyes dels pastors lluny dels arbres ni de l'aigua. Els límits de la vegetació arbòria són els límits de la zona dels pastors, puix que el foc és cosa indispensable, no sols per a l'alimentació, sinó per a les baixes temperatures de les nits.

El pastors són una barreja harmònica de ramaders, de caçadors i pescaires, úniques distraccions, aquestes dues darreres, de què és pot fruit en aquelles regions.

Són homes, en general, de poques paraules, puix que la manca de costum els fa tornar eixuts i feréstecs, llevat de rares excepcions; de resistència física a tota prova, i d'una gran placidesa d'esperit, filla de la solemni majestat de l'espectacle que els envolta, vivint dedicats exclusivament al bestiar que se'ls ha encarregat.

Reunits diversos propietaris de bestiar, arrenden els pasturatges d'una vall del Pireneu, i encarreguen als pastors, en nombre proporcional al del ramat que han de guardar, la seva cura i conducció.

Des d'aleshores el pastor queda convertit en el director d'una explotació ramadera, elemental, se'm dirà; però, que no d'eixa d'ésser una veritable explotació.

Els arrendaments poden fer-se de tota una vall o una vall pot ésser arrendada per a diversos ramats, ja d'una mateixa espècie, ja d'espècies diferents.

En el cas que una vall pirenenca sigui arrendada per a una sola ramada, els seus pastors són els amos i senyors d'aquella vall, i no hi permeten l'entrada d'altre bestiar, ni dels dallaires per a la recollecció d'herba.

Ordinàriament, les parts baixes de les valls en què els herbatges són bons i abundants, són arrendades primerament per a les vacades, després per a les egües, i, finalment, quan la qualitat de l'herba sols és adequada als òvids, són aquets els que prenen la plaça.

D'aquesta manera s'aprofita millor tota l'herba, perquè és sabut que als òvids no els plau de péixer-se amb l'herba llarga, que agrada tant a les vaques.

En les parts altes, dels 2,000 metres per amunt, aquest aprofita-

ment seria del tot impossible, puix que cercar mates d'herba en semblants regions és com cercar una agulla en un paller; i, malgrat això, les ramades de bestiar de llana s'enfilan vers aquests llocs, sols dignes dels isarts, perdent-se en mig dels caos de les tarteres, sota les crestes gòtiques de roques descarnades, forjades pels llamps i les tempestes.

Les ramades de bestiar gros (egües, vaques, mules) acostumen a estar formades per 300, 400 o 500 caps, mentre que les del de llana oscil·len entre 1,500 i 3,000 caps. Això no vol dir que en emigrar d'una a altra comarca no se'n reunixin diverses, i aleshores semblants xifres ascendeixen considerablement.

L'organització dels pastors i dels remats dintre d'una vall és completa.

Dintre els diversos elements que la componen hi ha diverses jerarquies.

Els pastors, en nombre de tres a cinc o sis per cada ramat, segons l'importància d'aquest, estan sota les ordres d'una espècie de capataç, que és el cap de la vall; pastor més intel·ligent que els altres, que sap llegir i escriure i fer comptes, el qual porta la comptabilitat del conjunt, apuntant degudament les despeses del seus súbdits (ramades i pastors), caps morts per accidents i venuts, formatges o llet produïda, etc.

Cada pastor té sota la seva dependència un o dos o tres gossos, amb els que condueix el bestiar, el qual constitueix la jerarquia inferior: són els soldats rasos.

Sense els gossos seria difícil, per no dir impossible, menar el bestiar de llana per aquelles regions, en què les distàncies són immenses, i moltíssims els llocs on poden quedar perduts els animals.

Veu's aquí exposada en poques paraules la tasca diària d'un pastor de bestiar de llana: En sortir el sol, fer estar quiet el bestiar en les pletes o jaces en què reunit ha passat la nit, esperant que l'herba s'assequi.

Cap a les nou o les deu deixar-lo sortir, conduint-lo vers el lloc més convenient, no pasturat encara i més herbat.

Fet això, els pastors tornen a la cabanya a fer llenya, fabricar formatge, adobar alguna pell a cops de pedres, dinar, etc., fins al capvespre, que és quan tornen per recollir la ramada vers la jaça, prop la cabanya.

L'alimentació dels pastors és miserable. Consisteix principalment en sopes adobades amb una mica de cansalada. De carn no en tasten sinó quan algun cap s'estimba o mort d'alguna malaltia que no l'inutilitza per al consum.

Cada vuit o deu dies davallen a la població més propera (distant en l'Alt Pirineu sempre unes sis o set hores) per anar a comprar queviures, rellevant-se cada vegada en aquesta tasca que tant els plau, car els posa en comunicació amb llurs semblants.

Tres mesos no tarden a passar.

El bestiar ja és gras i l'herba finida.

El núvols, cansats de fer bondat, tornen a tapar el sol, embolcallant misteriosament els cims altíssims amb boires prenyades de trons i de guspies.

La muntanya perd la seva alegria, despellant-se lentament de ses gales esplendoroses, i el Pireneu es vesteix altra volta amb la blanca mortalla de les neus.

Per les valls, un remoreig de crits i cants feréstecs i monòtons d'esquelles harmonioses, lladrar de gossos, belar d'ovelles, renillar d'egües i mugir de vaques, va minvant, allunyant-se, perdent-se.

Són els pastors i llurs ramades que marxen.

Es l'hivern que torna.

JOSEP M.ª SOLER I COLL

Barcelona, 17 de setembre de 1918

INFORMACIÓ VINÍCOLA

Finides quasi arreu les veremades, queda confirmat el nostre pronòstic de collita deficient i de qualitat menys bona que la normal, a conseqüència del oïdium.

Els vins porten, en general, un excés de rapa i brisa seca deguda a la malaltia que deurà influir en la frescor dels caldos, un si és no és escaldats per les fermentacions en presència d'aquelles matèries.

Ha calgut un excessiu interès a l'hora de la vinificació per a regularitzar-la; i el fet (també previst) de manca de desinfectants adequats, depuradors de la verema, ha obligat a unes maceracions comprometedores, ja que els tipus verges han estat poc o mal empresos per defecacions defectuoses.

Resultància de la malaltia ha estat la escassa producció; però també ha repercutit en la fusta, fins al punt que certs vinyats demanaran una atenció preferent a l'hora de la poda i cultius si no es vol tenir un deïx per a l'any vinent, car els efectes s'experimenten en brocades i sarments poc fustals o malmesos que influïrien en una vegetació anèmica. Per aixó serà bona recomanació l'ús del sulfat de ferre en la talla, fitant dos objectius: desinfecció i vigorositat.

Per ço que venim dient (i que ja temérem) s'abocava la lògica dels fets a pensar que els resultats mercantils serien desastrosos damunt collita; però l'error nostra (confessem-la amb goig) ha vingut a mostrar-nos que, en el ram de l'apicultura vinícola, res valen les deduccions més raonades. Els preus caiguts abans collita eren prometedors de preus irrisoris; i, efectivament, les valors remunten, les cotitzacions, de pessetes 1'20, han muntat a pessetes 1'60 i tendeixen encara a una puja més accentuada.

Per què? Diuen que una major sortida, una orientació a França, ha promogut l'alça. Potser sí; però jo diria que els volums exportats són pocs, i així ens ho confirma el Butlletí de l'Enotècnica de Cette; que el problema de transports difícils persisteix accentuat amb el tancament de ports. Però, al costat dels fets que registrem, n'hi ha un altre: l'esgotament de les disponibilitats en dipòsit i la manca de quantitat de la collita en la nació veïna per manca de pluges oportunes, ha transcendit en ordres d'ajust aquí on la manca d'existències no deixa esperar la completa vinificació dels mostos.

I, com qui diu en unes poques hores, aquell comerç que bescan-

tava la baixa per sobrants, s'aboca a compres de vins del passat any; ço que donarà lloc als novells, resolent en part el conflicte d'estiba.

Però no cal pas prometre's un augment accentuat de preus, car els magatzemistes ajustaran a partides graduades fins a cobrir-se de les necessitats més perentòries, per a no esvalotar els mercats portant-los a una resistència que aconsellaria l'esperança de més altes valors. En aquest punt, penso que em cal donar un consell de prudència (sense que puguin ésser sospitoses les meves raons), perquè no ens aboquem a il·lusions esbojarrades, però sí tenint ben fets els ulls en els aconeteixements.

Pensar que puguem vendre a preus que remunerin la manca de collita, les valors de les matèries, i amb un marge de benefici, seria tal volta prometre'ns massa: pensar, però, que tinguéssim de vendre als anteriors preus, seria desesperador. En un just promedi, que cadascú estimarà, consisteix l'encert. I tinguem presents les necessitats dels més, que abocaran ofertes pertorbadores d'una major plusvàlica dels vins.

PERE-J. LLORT

RESUM DE REVISTES

LA CRISIS DEL VINO. — L. Ballester: *La Liga Agraria*. — 15 agosto.

Insistint l'autor en un estudi aparegut en *La Vanguardia* sota la firma del competentíssim Josep M.ª Rendés, retreu una sèrie de dades, recull la impressió desesperada de la situació present, i, després d'afirmar que la lliure destil·lació seria un ineficaç pal·liatiu de la crisi vinyatera, estableix els mitjans principalíssims que resoldrien el malestar, ço és: crear personal tècnic regentador de cèllers; instituir un Banc agrícola que fonamentés el crèdit amb màxima lliberalitat; fomentar l'associació vers la cria i venda directa dels vins als mercats i als consumidors; fer que desapareguin les limitacions de lliure venda, i, finalment, preparar-nos per a la negociació d'esdevenidors tractats de comerç amb les nacions estrangeres.

L'INSTITUT NACIONAL AGRARI. — F. Escalas: *Economia i Finances*. — 10 agost.

Comentant el projecte del ministre de Foment, troba l'articulista que el mètode d'aprofitar la realitat viva de les institucions creades, però inactives, era el més adequat, per tal com valent se de la castissa reglamentació dels Pòsits, ve a arrodonir-la passant l'Institut Nacional aquell monetari inactiu que trobarà inversió adequada i profitosa sense desensenyorir el Pòsit de les seves propietats i elements de garantia.

Troba que l'organisme, regulant-se per un Patronat i una Delegació general agrària dependent de Foment, pot donar fermaça a la institució de crèdit, que sols fracassaria si els elements interessats—diu—per llur oposició vinguessin a enrarir l'atmòsfera.

CLOROSIS. — *La Revista Vinícola y de Agricultura*. — 11 agosto.

Diu que és la calç l'originària de la clorosi, i assenjala dos ordres

de remeis: Directes al terreny i directes a la planta (vinya, en el cas concret que estudia).

1.^r A la terra: *a*) Posar de 250 a 500 grams de sulfat de ferro (caparrós) a distància d'uns 10 centímetres del peu de cada cep per evitar cremades; *b*) regar els ceps amb dos litres de la següent solució:

Aigua	30 litres
Àcid sulfúric	5 quilos
Sulfat de ferro	5 »
Aigua fins a completar els 100 litres.	
Dissolució per l'ordre de substàncies.	

2.ⁿ A la planta: *a*) En la poda primerenca de novembre-desembre pintar els coronaments de poda amb sulfat de ferro al 25 per 100. Serà convenient un espodassat previ. *b*) Descalçat un cep, practicar lleugeres ferides en les arrels grosses, i, segons fórmula Gillette-Grimondy, untar-les amb el sulfat de ferro al 10 per 100. *c*) Irrigacions generals sobre les fulles d'una solució fèrrica de 200 grams per hectolitre, procediment que caldrà repetir i com a complementari dels precedents.

INFORMACIÓ

Obituari.—Ha passat a millor vida En Salvador Dachs i Pous, un dels homes de més significació dintre l'agricultura catalana, per l'interès que sempre havia pres en tot allò que redundés en pro d'aquella branca de la nostra riquesa; soci estimat i predilecte de l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre, de la Junta del qual havia format part; entusiasta col·laborador dels treballs de la Federació Agrícola Catalano-Balear, que el tingué per president de 1907 a 1908; vocal, actualment, del Consell Provincial d'Agricultura i Ramaderia de Barcelona; fundador i president de la Cambra Agrícola Oficial del Vallès, la qual, mercès a la seva influència i actuació, tan valuosos serveis ha prestat als interessos d'aquella comarca, preferentment dedicada a l'agricultura.

De l'Estació Enològica de Vilafranca del Penedès.—Hem rebut d'aquell establiment la convocatòria a un curs pràctic d'anàlisis comercials de vins, per a persones que, dedicades a la producció o al negoci vinícoles, desitgin ampliar llurs coneixements en aquesta matèria.

Amb tal fi es donaran lliçons eminentment pràctiques de com s'efectuen les determinacions més indispensables no sols al coneixement dels components dels *caldos* normals, sinó també al d'aquells en què s'hagi comés algun frau; facilitant-se així als interessats aquelles dades químiques necessàries perquè els productes destinats a exportació o al mercat interior reuneixin les millors condicions possibles.

Per a assistir a l'esmentat curs n'hi ha prou amb sol·licitar-ho per carta al director de l'establiment organitzador, indicant en aquella el nom, residència, edat i professió vinícola.

El curs que començarà el dia 17 de novembre, durarà un mes, i tindrà limitat el nombre d'assistents. A qui ho demani, li serà remès gratuïtament un opuscle il·lustrat que conté el reglament, programes i tota mena de dades necessàries.

De l'Escola Superior d'Agricultura.—Són moltes les demandes de matrícula que es reben en la Secretaria de l'Escola Superior d'Agricultura. El període d'inscripció fineix el dia 14 del corrent.

L'augment considerable que en pocs anys ha tingut el nombre d'alumnes ha obligat la Direcció a emprendre obres d'engrandiment en els edificis de l'Escola, els quals seran capaços de contenir amb comoditat totes les aules necessàries i instal·lacions de laboratoris; les construccions actuals no són sinó un lleuger reflex de ço que han d'ésser les de l'esdevenidor si, com és d'esperar, poden dur-se a terme els actuals projectes.

Avís d'interès per als exportadors de mercaderies a França.—Les autoritats de Duanes franceses han tingut ocasió de comprovar que diversos nego-

ciants donen, en el certificat de nacionalitat, dades poc exactes, especialment en ço que fa referència al pes de les mercaderies. Declaren un pes «aproximat», i quan els funcionaris de la Duana fan el repès descobreixen sovint que el veritable pes és molt superior al declarat.

Amb el fi d'aturar definitivament semblants abusos, l'Ambaixada francesa posa en coneixement del comerç que des d'ara les autoritats de Duanes de França es negaran a autoritzar l'entrada de tota mena de mercaderies el pes veritable de les quals passi en un 10 per 100 del declarat en els Consolats en demanar el certificat de nacionalitat.

Es procedirà amb la més gran rigor, i, demés, els certificats de nacionalitat aconseguits amb dades inexactes seran considerats com a nuls i els exportadors seran obligats a demanar-ne de nous.

La tolerància d'excés, en quant als vins, serà, en litres, d'un 5 per 100 com a màxim.

El preu del blat.— Mercès a l'establiment de la taxa per al blat, s'havien pres acords, en moltes localitats espanyoles, d'abstenir-se de vendre aquest cereal; però la necessitat de fer diners ha obligat la classe treballadora a portar als mercats els sobrants de les seves collites, cobrant-ne de 48 a 50 pessetes els 100 quilos en quasi tot Espanya.

Conferències tècniques de Ramaderia i Assegurances.— El professor de Zootècnia de l'Escola Superior d'Agricultura, senyor P. M. Rossell i Vilà, es troba actualment pels pobles de Pla d'Urgell i Lleida donant una sèrie de conferències tècniques de Ramaderia i Assegurances.

Itinerari de la Comissió Central de Remunta d'Artilleria per a la compra de cavalls en aquest mes.— L'esmentada Comissió anirà, aquest mes, per a la compra de cavalls, a les següents poblacions:

El dia 9, a Mollerusa; el 17, a Granollers; el 18, a Olot; el 19, a Vic; el 20 i 21, a Barcelona; el 24, a Figueres; el 25, a La Bisbal; i el 29, a Girona.

Copiem aquí, per creure'ls d'interès, alguns extrems de la R. O. del 25 d'octubre de 1909:

«El cavalls capons tindran més preu que els sencers, i aquests més que les egües.

L'alçada serà de 1'554 a 1'62 metres. L'edat dels capats i egües ha d'ésser de tres anys i mig a set i de tres anys i mig a cinc la dels sencers.

Llur pes serà de 400 a 500 quilos, i han de tenir aptituds trotadores i un perfecte estat de salut, a judici de la Comissió compradora.

A igualtat de condicions, seran preferits els cavalls fills de sementals de l'Estat que tinguin ferro i carta, i, dintre d'aquests els capats. Tingui's present que es consideraran nul·les les cartes que no corresponguin als caràcters de l'individu presentat.

Si algun cavall reuneix condicions extraordinàries de formes, podran dispensar-se-li en 2 centímetres les alçades mínima i màxima, que quedaran compreses entre els límits de 1'64 i 1'52.

Els cavalls amb ferides obertes de caponament no es compraran.

El descompte de 1'20 per 100, segons la llei del Timbre, serà de compte del venedor.»

CONSULTORI

En aquesta secció es respondrà a totes les consultes que facin els senyors subscriptors indicant el número de subscripció

R. M., de Guixes. — Vostè demana un remei per a combatre els talps.

Anem a contestar-li de seguida; però abans permeti'ns algunes observacions.

En primer lloc hem de dir-li que els talps no són insectes, com vostè els anomena; cosa que m'ha fet dubtar que fes referència als dits animals.

El talps són mamífers insectívors, com prou bé ho demostra llur dentadura; i per aquesta raó, en lloc d'ésser perjudicials a l'agricultura han de considerar-se, en molts dels casos, com uns auxiliars excel·lents en la lluita contra els insectes.

Tals animals sols destrueixen les arrels que els fan nosa per a la continuació de llurs galeries; i no s'alimenten de parts subterrànies, i molt menys aèries, de les plantes.

Sols en casos excepcionals, quan llur nombre és extraordinari, han de consi-

derar-se com a perjudicials; perquè ordinàriament existeix una gran desproporció entre els danys i els beneficis, sempre a favor dels darrers.

Un dels conreus més perjudicats pels talps és el dels prats, la terra dels quals aixequen, destruint gran quantitat d'herba; cosa que no deu succeir a vostè, ja que l'esmentat conreu és impropri de la comarca en què resideix.

Per les raons abans exposades, dubtem, doncs, que siguin talps (*Talpa europea*) els animals causants de la destrucció de les collites en els seus camps.

M'inclino a creure que es tracta d'algun múrid o arvicòlid dels anomenats vulgarment *rates de camp*, veritablement temibles quan llur nombre és gran.

Seria molt convenient que ens en trametés algun exemplar dintre una ampolla amb formol o esperit de vi.

Per si fossin rates, puix que per als talps ja hem exposat el nostre parer, hi ha diversos procediments per a exterminar-les: blat emmetzinat, virus Danytz del Laboratori Pasteur, pastilles a base de fòsfor, torrades de pa amb àcid arseniós...

Vostè diu que en algun periòdic ha llegit els remeis de què disposem per a combatre les rates.

Permeti'm que li digui que s'equivoca, perquè els dits escrits devien referir-se a la Secció de Flagells del Camp del Consell Provincial d'Agricultura i Ramaderia.

Pot denunciar a l'esmentada Secció aquest flagell per mediació del President de la Junta Local de Flagells del Camp de Santa Coloma de Queralt o de Guixes (si n'hi ha), i no tardarà a rebre un paquet de pastilles fosfòriques, amb instruccions per a utilitzar-les, sense que li costi cap pesseta, ja que, com a contribuent, té dret a exigir-ho.

Ramon M., de Tremp. — Hem examinat els pàmpols tramesos per vostè i hem de dir-li que no ha d'espantar-se ni estranyar-se que, malgrat haver practicat dues ensulfatades, hagi aparegut la dita invasió; perquè les ensulfatades es practiquen preventivament per combatre criptògames (*fungus* o bolets), com per exemple el mildiu, i ço que ataca els pàmpols estudiats és produït per un animalet petitíssim anomenat, en llenguatge tècnic, *Phytoplus vitis*.

L'afecció produïda per tals acàrits (dels aràcnits) és la coneguda vulgarment amb el nom d'*Erinosi* dels ceps, i consisteix, com vostè haurà pogut molt bé observar, en gran nombre d'inflaments, abonyegaments (*agallas* dels castellans) deguts a les picades d'aquells, els quals es troben reunits en colònies de color blanquinosa en la part inferior de la fulla sota mateix de les susdites protuberàncies.

Aquestes taquetes blanquinoses, que després s'embruneixen, no han d'ésser mai confoses amb una invasió de mildiu, car aquest no origina mai hipertròfies (abonyegaments).

La erimosi de la vinya no té ni gravetat ni malícia. Per a combatre-la s'aconsellen les ensofrades durant l'estiu i l'escaldat dels ceps amb aigua bullent durant l'hivern; procediment, aquest darrer, radical.

S. P. de Pira, Conca de Barbarà. — Difícil és, amb les dades que inscriu en la seva lletra, anar a *endevinar* (car seria una endevinalla i no un diagnòstic) quina és la causa per la qual vostè no cull patates, més que més si tenim en compte que totes les condicions que rodegen el susdit conreu són, segons indica, immillorables.

De totes maneres, ha de tenir en compte que no n'hi ha prou que una planta tingui bona terra (que per les patates ha d'ésser lleugera), humitat suficient i adobs en abundància, puix que poden trobar-se reunides totes aquestes circumstàncies i, malgrat això, no collir, per haver-hi alguna malaltia.

Vostè està ben segur que té les patateres completament sanes?

Si està convençut que el dit conreu té l'humitat convenient (ni poca ni massa), una terra lleugera, els adobs necessaris (no oblidant els potàssics) i unes condicions climatèriques adequades, és pel cantó de les malalties (ja produïdes per bolets, ja per insectes) que ha de dirigir les seves observacions.

Un altre any, a la primera alteració que noti en les patateres (ja sigui taca o picadura), ens en tramet un exemplar atacat, que serà estudiat amb molt gust.

Quant als ametllers, vostè sap molt bé que no volen massa humitat a les arrels, car aleshores esdevé la podridura d'aquestes, tan perillosa per al dit fruïter.

En les hortes, si l'abundor dels recs és gran, els dits arbres no hi poden estar gaire bé. En aquest cas li recomano que els transplanti a la *terra secana*.

Bàscules
caixes per a
cabals
Pibernat

Parlament, 9

Barcelona

Agricultors!

Empleeu juntament amb els
adobs químics o orgànics el

Fertilitzador
Radiactiu
H. B. C.

que és un poderós estimulante
de la vegetació que augmenta
les collites considerablement

Agència general per a Espanya del FERTI-
LITZADOR RADIACIU H. B. C., Bruch,
núm. 42 : Barcelona. — De venda en les
principals cases d'adobs d'Espanya.

Motors "REX"

DE COMBUSTIBLES LÍQUIDS
FABRICACIÓ NACIONAL

ELS MÉS SÒLIDS, SENZILLS I ECONÒMICS PER A
L'AGRICULTURA : PETITES INDÚSTRIES : LLUMI-
NÀRIES DE FINQUES : ELEVACIÓ D'AIGUA, ETC.

Vallet, Fiol & C.º, S. en C.

Telèfon 7922 : Apartat de Correus, 467 : Direcció telegràfica, VALFILO

Provença, 165 a 173 : BARCELONA

MOTORS VELLINO

AMB DUGUES VÁLVULES ACCIONADES MECÀNICAMENT
I DISPOSADES DIRECTAMENT DAMUNT DEL CILINDRE

INSTAL·LACIONS COMPLETES PER A REGS
TIPUS A GASOLINA O GAS DE 1⁸/₄ A 21 CAVALLS

ECONOMIA DE COMBUSTIBLE, 40 a 50 per 100, obtinguda
per la disposició de les DUGUES VÁLVULES, ACCIONADES
MECÀNICAMENT i disposades directament damunt del cilindre,
unides a la perfecta construcció

FABRICACIÓ NACIONAL Demanar la llista de referències
de més de mil motors instal·lats

LABORATORI VELLINO

TALLER ELECTRE - MECÀNIC :

CARRER BRUCH, 127 : BARCELONA